

TRIBUNA

REDACȚIA
Deák Ferencz-u. Nr. 20

ABONAMENTUL
în Austro-Ungaria:
— 20 cor.
— 18 cor.
— 5 cor.
— 2 cor.
în Duminecă pe an 4 cor.
în țările și străinătate pe an
40 franci.
— nu se laspoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20

INSEKȚIUNILE:
de un gir garnoad: prima dată 14
kmal; a doua oară 12 kmal; a treia
oară 8 k. de fiecare publicatam.
—
Atât abonamentele, cât și taxele:
— sunt a se plăti înainte în Arad.
—
Telefon pentru orna și comitate
—
Escrieri retracate nu se primesc.

lele României pentru limba română.

(R.) Fericită-ți țara a cărei domnitor pre-

în toate cu pildă.
România se poate mândri că are un
care-i cel dintâiu în toate: în dragostea
de țară, în vitejie, înțelepciune și în
învește — munca. Faptele Lui sunt
cea mai înălțătoare pentru toți Ro-

pentru săraci și bogați, pentru căr-
și ce mai cu puțină carte, d'opotrivă!
Acum de curînd, Marția trecută, M. Sa
Carol I al României a ridicat cuvân-
spriginul *limbei românești*. Pare ciu-
în România, regele *trebuie* să-și ridice
întru spriginirea limbii românești.
unde? În mijlocul învățaților mari
a supraveghia și întări cultura no-
națională! Și totuși: cine s'ar încumeta
la îndoială cât de *actuală* este vor-

2. Sale și cât de mult adevăr cu-
cețit-o cu evlavie; ea trebuie pusă
raz, spre citire tuturor celor chemați
pentru propășirea culturii naționale
atât în România, cât și în afară de
ei.

pentru-că, într'adevăr, așa e: ne-am
tat, în graiu și scris, de limba *popo-*
Dodată cu învățăturile împrumutate
rini, am împrumutat dela ei și felul
gândi și scrie, precum și o mul-
cuvinte cari n'ar avea ce să caute
română, atât de bogată și frumoasă.
bi cei sus puși în România, boierii
învațat carte prin Franța, s'au în-
de graiul poporal s'au împetrișat
română așa fel, că abia se mai poate
cu limba cronicarilor, «neprihăni-
poporului», cum zice Regele Carol,
despre care și marele Eminescu scria
lagurul de miere...

Acuțul de a ne abate dela limba stră-
sca îl avem însă și noi, cărturarii
Crescuți, cei mai mulți, în școli străine,
re și germane, nu ne-am mai dat si-
adincim limba română, nu cunoa-
urmărire comorile ei... O vorbim
b. unii chiar de loc, orî numai de
nu e mic numărul familiilor ro-
de cărturari în sinul cărora se vor-
mai cu drag ungurește orî nemțește,
osebi se citește mult în aceste limbi.
ojana ce înțeleptul rege al României
mânilor nepăsători orî slabi, cu drept
ni-se potrivește și multora dintre noi,
ia noi sunt multe *neologisme*, «bu-
care înăbușe limba strămoșască». Ba
la noi primejdia este cu atât mai mare,

cu cât răul se propovăduște chiar — în
biserică: mulți, aproape toți, dintre preoții
cari au învățat la Roma, cred că ajută gro-
zav limba română curățind-o (?) de tot ce
nu-i de obîrșie romană, uitând ceea-ce spune
Regele Carol: că tocmai «culegerea și pă-
strarea cuvintelor vechi — deși obîrșia lor
este slavonă, grecească sau turcească —
alcătuesc originalitatea și bogăția limbii»...
De când «spiritul sânt» a luat în bisericile
noastre locul «duhului sfânt» și «seclit»
locul «veacurilor», țăraniți noștri încep să
nu priceapă ce zice preotul...

Eată de ce noi toți să citim și să recitim
ceea-ce a spus nu numai *întâiul* rege, dar și
întâiul român Carol I, să citim și să luăm
aminte!

În România, nu încapă îndoială, sfatu-
rile regelui Carol vor fi duse la îndeplinire.
Chezășie este întru aceasta nu numai dra-
gostea de care-i încungiurat și ascultarea ce-i
dau toți bărbații de seamă, dar și înfrurirea
deosebită pe care o are Academia Română
asupra mersului cultural al țării. Academia,
unde-s adunați la un loc cei mai de seamă
învățați români, și cu acel «mănușchiu de
scriitori», despre care pomeneste Carol I, de
bună samă își ține de sfântă datorie a merge
pe calea arătată de marele rege.

În curînd vom avea și *Etymologicum*
magnum Romani, lucrarea de seamă pusă
la cale tot de regele Carol I. Nimic nu ne
va lipsi din câte trebuie să învățăm cum să
vorbim și cum să scriem *bine* românește!

Ear când după o muncă mai îndelun-
gată vom putea zice că am înaintat în asă-
mănare cu ce-l acum, va trebui să pome-
nim cu sfințenie numele regelui Carol I, care
nu s'a mărginit să lucre numai pentru mă-
rirea regatului ce a întemeiat, ci cu imbel-
șugare și-a vărsat harul darurilor sale asupra
Românilor de pretutindenți, căutând să-i în-
tărească și unească în dragostea de limbă.

Presa maghiară, între altele: «M.
Szó» dela 20 Aprilie, reproducând articolul
«Tribunei» intitulat «Un cartel naționalist»
(nr. dela 2/15 Aprilie), prezintă stăruința
noastră ca îndreptată contra nației maghiare,
pe când adevărul este că noi nu urmărim
decât binele neamului nostru, fără a ne atin-
ge cătuș de puțin de dreptul altora.

Avem d'asemeni de observat, că repro-
ducând articolul nostru «Povestea vorbit»
dela 6/19 Aprilie, atât «Budapesti Hirlap»
cât și celelalte ziare opoziționale îl reproduc
într'o traducere cu abateri — în favorul par-
tidelor din opoziție, pe când noi am vorbit
de întreg neamul maghiar.

Procesele din Timișoara.

(*) Am cetit cu adevărată emoțiune de-
cursul procesului intentat celor trei fruntași
români din Lugoj. Ear cât despre verdict,
el nu ne-a surprins. Suntem de mult de-
prinși să ne așteptăm că a fi pe banca
curții cu jurați însemnează a fi — osândit.
Am comenta cel mult mărimea pedepsei
dictate de tribunal, dar nu vrem s'ajungem
în conflict cu — legile. Viața noastră, a
ziariștilor Români, de mult nu este decât o
continuă hărțuială cu procurorii și dacă nu
vom fi cu ochii în patru, ba chiar așa, că
ne grijim, și totuși mai mult suntem pe la
judecătorii decât — în vacanță.

Caracterul procesului dela Timișoara di-
feră însă mult de procesele obișnuite inten-
tate ziaristilor. De astă-dată avem adică a
face cu trei fruntași ai vieții noastre publice,
ș'anume cu reprezentanți din generația mai
tineră, afară de Dr. *Stefan Petrovici*, care
deși nu-i bătrîn nici d-sa, publicul român îl
cunoaște mai de mult: la 1893 fusese ra-
portor în marea conferință națională, în
acelaș an, spre toamnă, figurase ca apărător
în procesul *Replicet*, la Cluj, fusese membru
în comitetul național provizor și cu atare
luase parte activă la convocarea conferinței
din 1894 și a congresului naționalităților, la
1895... Imi închipui satisfacția șovi-
niștilor cari îl cunosc, văzându-l pornit spre
temniță. Ceilalți două, mai tineri, promit!
La proces atitudinea tuturor desigur a
impus până și adversarilor. Au înțeles că e
vorba de proces politic, atât ei cât și ener-
gicul apărător Brediceanu, au răspuns deci
din punct de vedere politic, nu primind cu
umilință invectivele procurorului, ci din con-
tră: acuzând dinșii puterea de stat pentru
toate câte săvârșește față de naționalități și
reducând la minimă valoare toate pretensele
motive invocate de reprezentantul ministeru-
lui public.

Eată de ce procesul acesta nici pe de-
parte nu va produce efectul pe care-l va fi
urmărit procurorul. Pe cei trei acuzați nu
i-au desconcentrat deținătorii puterii publice.
Curajul lor a crescut în măsura spiritului
șovinist de care s'au văzut asaltați. Ear'
marele public românesc nu poate nici el să
se descurajeze câtă vreme vede că chiar în
cuibul pasivismului, cauza națională are lup-
tători atât de hotărîți.

De altminteri noi ne mărginim să cităm
la acest loc următoarele șire scrise de con-
tele Zichy Vladimir în «*Független Magyar-*
ország» dela 16 Aprilie:

„E rea tactica ce o urmăim în *cestiunea na-*
ționalităților. E foarte rea. Și fiind-că e foarte
rea, e absurdă, și fiind-că e absurdă, e și *comică*.
Este om în țeara aceasta, care să fie atât de

Cei mai excelenți profesori și medici contra morburilor de plumăni, afecțiunilor organelor de
il recomandă ca remediu cu efect respirație, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă,

și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea
corpului, depărtează tusa și flegma și face să înceteze asudarea de noapte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat
cu plăcere și de copii. În farmaci să capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provăzută cu firma de mai jos

zevzec, încât să creadă, că s'ar pute rezolva ceștiunea naționalităților prin aceea, că *pe cetățenii de rasă și limbă nemaghiară putem să-i silim prin pedepse cu închisoare și prin alte retorsiuni să învețe de aici înainte ungurește?*"

Ceea-ce, bine înțeles, nu însemnează că ajungând la putere kossuthiștii, procurorii lor o să fie mai breji, ci faptul trist, dar de atâtea ori dovedit, e, că procurorii fac esces de zel față de naționalități, ear' curțile cu jurați îi resplătește din belșug.

De aceea, vom mai asista încă la multe procese de acestea. La fiecare însă, avem nădejde, ne vom pute cugeta cu mângâierea pe care am avut-o în fața alitudinii traților dela Lugoș.

Conjurația contra regelui Petru.

— *Sârbia iarăși în foc.* —

Pe baza unei depeșe am spus, că s'a descoperit în Serbia o nouă conjurație, îndreptată contra regelui Petru și ucigașilor lui Alexandru.

Azi a apărut o broșură în Zimony, scrisă de *Basuglici*, fostul secretar al regelui. Broșura destăinuiește despre ministru-președinte *Pasic* lucruri senzaționale. Spune, că cu excepția a 2 foi independente, a *mituit toate celelalte foi din Belgrad*, ear' el însuși a întemeiat și susținut două foi cu caracter *obrenovician*. Acestea atacă sistematic și fără mila pe regele Petru și pe Caragheorgevicesții.

După broșură, *actualul ministru-președinte a scris însuși în foi articole opoziționale contra regelui* și a întreținut legături cu cel mai înverșunată dușman al Caragheorgevicesțiilor.

Descoperirile acestea au stârnit mare senzație în Belgrad și de nu se va spăla *Pasic*, trebuie să abzică din președinție.

E mare febrere și se discută foarte mult procedura guvernului, că a voit să opriască pe *Nevadovic*, secretarul actual, și rudă al regelui de a mai merge în Conac. Prima dată a fost delăturat din drum *Basuglici*, acum *Nevadovic* și după el se vorbește de *D-mici*, care colportează pe sama lui *Basuglici* tot felul de vești, cu care apoi acesta umple foile din Viena.

DIN ROMANIA.

Aniversare. Joi, fiind aniversarea nașterii M. Sale Regelui s'a oficiat un te-deum la mitropolie la ora 10 și jum.

Serviciul religios a fost oficiat de P. S. S. Niffon Ploșteanu vicarul sf. mitropolii înconjurat de un numeros cler.

Au asistat din partea M. S. Regelui generalul aghiotant *Wartiad* și colonelul *Volvoreanu*, iar din partea A. S. Regale Principele *Ferdinand*, maior adjutant *Greceanu*.

După sfârșirea serviciului divin dl general *Grozea* trece în revistă comp. batl. 2 vânători de sub comanda dlui căpitan *Berendei*, după care dl general *Manu* ține soldaților următoarea cuvântare:

Copi,

Sărbătorim azi una din cele mai frumoase zile, sărbătorim ziua M. S. Regelui, zi în care M. Sa a adus pe câmpul de luptă glorie armatei românești, gloria patriei.

Să strigăm trăiască M. S. Regele.

Trăiască întreaga dinastie.

Uralele nesfârșite ale soldaților și publicului acoperă ultimele cuvinte ale dlui general *Manu*.

După aceasta d-sa asistat de generali și ceilalți ofițeri superiori primesc defilarea trupei.

*

Sosirea noului vas „România“. Luni dimineața la orele 10 jum. a sosit în portul Coustanța, noul vas „România“ al S. M. R.

Portul și vasele din port erau frumos pavozate „România“ a salutat portul printr'o salvă de tun.

D-nii I. Grădișteanu, ministrul lucrărilor publice, *Miclescu*, directorul C. F. R., prefectul și primarul *Constanței* și invitații, au eșit intru întâmpinarea noului vas cu un remorcher.

La ora 12 s'a dat un banchet pe bordul „României“, la care au participat oaspeții și autoritățile.

Dl. colonel *Coandă*, directorul serviciului maritim român, a sosit din *Saint-Nazaire* pe bordul vasului.

După banchet, s'a făcut o cursă la larg cu „România“ și s'a admirat frumoasa plajă de băi *Mamaia*.

Seara s'a servit prinzul pe bordul vaporului „*Principesa Maria*“.

* * *

„România“ a sosit sub comanda d-lui locot. comandor *Athanasiu*, avind prim mecanic pe d. ing *Ghica*, iar mecanic garant pe dl *Segui* din *Saint-Nazair*.

Noul vas al S. M. R. este mai mare decât „*Regela Carol*“. Coșul vasului e cuirasat.

Vasul va pleca în cursă regulată la *Smyrna*, *Dumineca viitoare*.

Cu această ocaziune, s'a comunicat știrea, că s'au luat măsuri pentru a se comanda un al patrulei vapor de pasageri, care să facă cursa *Constanța-Alexandria* (Egipt) și care se va numi „*Impăratul Traian*“.

Un binevoitor al țărănilor.

București, 19 Aprilie

Dl *D. Protopopescu*, cunoscut și D-voastră ca mare naționalist și amic al țărănilor, în ședința dela 31 Martie v. a rostit următoarea interesantă vorbire:

Domnilor Senatori,

Nu voesc să abuzez de paciența d-voastră, — ora este destul de înaintată și ar fi zadarnic să se îndelungească prea mult ședința; — voi expune dar foarte pe scurt propunerea mea.

Ultimele cuvinte ale d-lui *Disescu*, leaderul majorității, mă fac să cred că, ceea ce am să vă spun, va fi și pe placul d-sale, dacă nu și pe al majorității, și că propunerea ar putea fi acceptată chiar și de dl ministru de finanțe — dacă o atare minune este posibilă.

Este vorba de amendarea art. 3 din lege, care sporește taxa patentei așezată asupra arenzilor, la 1%. Dl *Disescu*, terminând discursul său, a vorbit de plaga arendașilor străini. Câte-va date nu vor strica pentru a învedera intensitatea acestui rău.

După ultima statistică a contribuțiilor directe, întinderea moșiilor exploatate prin arendare, în cele 13 județe de peste *Milcov*, este, aproximativ, de 1.000.000 hectare. Numărul arendașilor este de 1.080, din cari numai jumătate sunt români.

Proporțiunea însă este și mai defavorabilă când socotim întinderile exploatate, pentru că 600.000 hectare, sau 60% din terenurile închiriate adică aproape 40% din întreaga întindere a terenurilor cultivabile din acea parte a țării se găsește în posesiunea străinilor!

Dl ministru al finanțelor: Am citit în „*Voința Națională*“ de ieri.

Dl *D. Protopopescu*. Aceste date sunt luate, d-le ministru, din anuarul statistic, publicat de însuși ministerul de finanțe.

Vedeți, dar d-lor Senatori, că deși art. 7 din Constituțiune, ocrotește proprietatea rurală în contra înstrăinărilor, totuși aproape 40% din țarinile cultivabile ale *Moldovei* sunt deținute de străini, prin mijlocul arendașilor, și plaga merge mereu, crescând!

Toți am putul observa în aceste din urmă timpuri urcarea extraordinară a arenzilor, în completă disproporție cu mersul productivității solului; — aceasta se vede mai cu seamă în părțile de peste *Milcov*, unde procesul de deznaționalizare a posesiunii solului, a devenit foarte îngrijitor.

Este sigur că fertilitatea țarinilor având o limită, nu asupra produsului lor speculează exploatatorii cari oferă arenzii disproporționate, ci asupra muncii populațiilor agricole, ce sunt nevoite a se hrăni pe moșiile arendate.

Exploatarea acestei populații de către arendași, — în cea mai mare parte străini de neam, — a adus pe locuitorii la nevoia a se a-

socia, de a uni forțele lor productive, și putea lupta în contra speculanților, cari puteau rezista pe cât timp se găseau răz-

Din aceste nevoi s'au născut *land cooperative*; de acolo, obștiile sâtești pentru rări și arendări de moși, de acolo societăți cooperative la sate în privința cărora lege, votat de *Cameră*, așteaptă în *Senatul* rindul să fie primit și de materii după făgăduirile formale ce a dat și *actul* ministru de finanțe.

În special, pe lângă băncile populare întovărășit sătenii spre a lua, și au arendă, numeroase și importante proprietăți rurale, luptând și izbutind contra tuturilor țărănilor, une-ori din cei mai puternici și mai influenți — prin importanța capitalului mănuesc.

Aceste asociațiuni, a căror menire, a'tele, este și de a stingei pecinginea care tinde a copleși proprietatea rurală, au dat la tot sprijinul Statului, la tot sprijinul ducătorilor acestei țări. De aceea imi propun să fie scutite de impozitul prevăzută prin art. 3 al proiectului ce discutăm, dările făcute către băncile populare, către țările cooperative sâtești, sau către locuitorii, prevăzute în art. 74 din *Codul de Procedură Civilă*, modificat prin legea de *27 februarie 1904*.

Numărul acestor asociațiuni este mai mic decât s'ar putea crede, și importanța arendate, precum și a valorii arenzilor, este puțin de însemnată. Și pentru a dovedi că ce propun nu este platonice, ci este aplicabilă, am aplicatiune practică imediată, imi să dau aci câte-va date privitoare la unele cele mai însemnate asociațiuni țărănești.

Încep cu partea de sus a *Moldovei*, unde primejdia înstrăinării a devenit mai acută ca ori unde aiurea.

În comuna *Pomirla* din județul *Dorohoi* un număr de peste 300 locuitori, sprijiniți pe banca populară din localitate, s'au prezentat la licitațiune pentru a lua în arendă pe același nume, aparținând așezământului *Ștefan* și de și aveau să lupte în contra intereselor lui mai puternic și mai înfricoșător specularea țării *Moldovei*, au rămas adjudecători ai arenda de 72.000 lei.

Tot în același județ, în comuna *Văculești*, partea d-nei *Morozi*, plătid câte 100 lei drept arendă anuală.

În satele *Siliștea* și *Costișea* din județul *Neamțu*, sătenii asociați, sub conducerea dlui cel mai inteligent și întreprinzător *Ștefan* rurali, au licitat și izbutit să ia cu chirie *Romani*, aparținând Episcopiei *Sfintului Spiridon* din Iași, cu prețul de 41.000 lei anual.

La *Prigoren*, în Iași învățătorul *Popa* conduce, în chip vrednic de toată lauda, banca populară din localitate, a întovărășit pe sătenii și prin bună învoire au luat în posesie *Gănești* proprietatea d-nei *Sofia P. Ioanid* tru o arendă de lei 9000.

Toate aceste moși erau exploatate de către posesorii străini.

Dincoace de *Milcov*, voiu cita un exemplu, de și întovărășirile sătenilor sunt ceaștă parte a țării și mai vechi și mai frumoase ca în *Moldova*.

În comuna *Paraipan*, județul *Vlașca* populară locală, care cea dintâiu, sub conducerea unuia din cei mai distinși învățători din țară, a organizat, cu deplină izbândă, zarea în comun a productelor sătenilor, a izbucnit și o tovărășie de săteni, cari au luat arendă, pe preț de 30.000 lei, moșia *Paraipan* d-nei *Maria Lahovari*, și stau pe punctul de chirie și alte părți vecine.

Toate aceste arendări, sătenii au trebuit să izbuti, să sporească arenzile, ridicându-le la o cifră, pe care speculanții nu o puteau plăti. Pentru unele moși, arenzile au fost în două doite; chiar așa însă, ei au rămas cu mai puțin prețul pe cari îl plătesc arendașilor, și sub arendează terenuri de muncă, sau de învoesc pe moșie.

Prin urmare, interesele proprietarilor văd sporindu-li-se veniturile, cât și intereselor țărănilor, ale căror sarcini se ușurează prin împărțirea arendașilor, se întâlnesc și se îndestă reciproc prin arendarea moșiilor către sătenii de săteni. Țeara n'are decât să...

asemenea instituționale, și de aceea cred, cum am zis la început, că și majoritatea Senatului și și ministru de finanțe vor primi, fără greutate, propunerea ce fac de a scuti aceste asociațiuni de impozitul patentei ce se creiază prin proiectul în discuțiune.

Municipalia.

— *Aradul ur gentează postulatele adresei.* —

Inceputul l'a făcut comitatul Heves. Dar *Aradul* vrea să fie al doilea comitat, care pe cale oficială va aduce la cunoștința dietei, că, rezolvându-se, ș'aici e lipsă mare, ca să se facă, ceea-ce cere dela M. Sa opoziția unită. Și e interesantă ilustrația Sa Urban Ivan fișpan, care sub Széll în zellist, apoi s'a făcut tisztaist, dintr'odată deveni aprig kossuthist și de ar trebui și ugronist să facă. Are palat frumos... și-i atât de greu să trăiești, ce-i frumos. Tempora mutantur et nos mutamur in illis.

Comitetul permanent municipal a primit propunerea subscrisă de Friebeisz Miklós, Vászárhelyi József, Vászárhely József, Purgly László, Lázár Zsárd dr., Grósz Endre dr., Verzár Márton, Gábor László, Purgly János și care e următoarea:

Stimat comitet municipal!

Pătrunși de cele cuprinse în adresa înaintată dietei și menită a fi trimisă la M. Sa, apostolicul rege al Ungariei, în interesul postulatelor prezentate acolo, fiind aceste postulate dorința fermă a orî cărui patriot cu următoarea motiune venim înaintea stimatului comitet municipal:

Să se exprime comitetul municipal al comitatului Arad, că cere realizarea ideilor și principilor cuprinse în adresa înaintată dietei, ca să se trimisă la M. Sa, pretențiuni naționale, care înseamnă propășirea economică și prin asta îmbogățirea și bună starea Ungariei și să recerce pe toate celelalte municipii, ca să facă și ele atare adrese.

Unanimită a fost primită propunerea de comitet permanent și ca atare va fi înaintată binevoitor la ședința comitatului din 27 i. e.

Și vezi acolo a fost Urban Ivan, II. Sa și pușterea de funcționari... dar.

Tempora mutantur et nos mutamur in illis! Di vrea să stea și mai departe în palat! Trebuie să te schimbi. Dar atunci ce zice lumea? Se vede, că sunt și de aceia, la cari nu le pasă!

Românii din Turcia.

Sub titlul de mai sus a apărut zilele acestea o carte de valoare, publicată sub auspiciile societății de cultură Macedo-română.

Autorul, dl N. Papahagi, nu ne dă o lucrare voluminoasă, opera sa cuprinde abia 184 pagini, dar conține tot ce poate folosi unui doritor a cunoaște starea etnică, politică și culturală a popoarelor din Turcia, mai ales însă starea fraților români macedonenți, cari abia de la 1878 au început să se deștepte și să-și afirmă naționalitatea lor.

Dl Papahagi, prin opera sa „Românii din Turcia” ne introduce cu succes în chestia macedoneană, chestie care interesează astăzi toate provinciile politice din Europa și mai ales pe noi Românii. Scurte dar complete resumatice istorico politice ne deslușesc pe deplin situația românilor din Turcia.

Interesante sunt mai ales datele statistice și elementele românești. Dl Papahagi ne prezintă un tablou exact al numărului Românilor, împărțit după localități.

Făcând suma totală, d-se ne dă un număr de cel puțin 717.000 suflete românești în Turcia europeană. Adăugând la acest număr încă cel puțin 120.000 Români din Thessalia (Grecia) și 100.000 Români împărțiați prin Bulgaria și Rumelia orientală, și altă 100.000 Români în Grecia propriu zisă, dl Papahagi ne dă adevăratul număr al Românilor din Peninsula Balcanică, adică 1,037.000 suflete.

Suntem veseli, că pe fiecare zi Românii macedonenți dau tot mai multe semne de viață, și se explică prin număratoarele publicate, cari au apărut privitor la dânsii în timpul din urmă, și cari pe de o parte le îmbogățesc literatura, pe de altă parte mai dezvoltă interesul Românilor din Regat pentru traiul și stăpânirea străină, înconjurați de elemente prădătoare.

„Românii din Turcia” e o lucrare meritorie, care ne face să auzim un glas de ajutor pentru eliberarea de popoare, cari fierb și clocotesc sub stăpânirea Sultanului.

Franța și Japonia.

— Războiul ruso-japonez. —

— 22 April.

Tokio. Spiritele sunt încă și acum foarte agitate pentru nesocotirea neutralității din partea Franței, fiind-că deși din o parte se spune, că s'au luat toate măsurile pentru menținerea neutralității, alte s'vonuri umple lumea, că *flota baltică e și acum pe apele franceze* și nici nu se pregătește a le părăsi. Se crede, că guvernul francez vrea să tuseze lucrul cu apucături, dar guvernul japonez nu poate rămânea inactiv, fiind-că presa, opinia publică japoneză îl silește pe uveru să ia altă cale. Semnele esteriore arată, că *guvernul japonez nu se va arăta slab, ci concepe foarte serioasă situația*. Eri a fost consiliu de ministri cinci ceasuri, iar president a fost însuși Micado. Nu se știe, ce s'a hotărât; tocmai de aceea se dă o așa mare însemnătate faptului acestuia.

Londra. Lui *Morningpost* i-se anunță din Washington, că Japoniezii a înștiințat guvernul Statelor-Unite, că *Franța a călcat neutralitatea prin aceea, că a permis lui Rosdestvensky să-și ia drept punct de mănecare al operațiunilor sale sânul Camram*.

— Răspunsul guvernului francez n'a sosit încă la Tokio. Mercuri era încă în Camram flota rusă. *Acuma nu mai e.*

Anglia mijlocitoare între Franța și Japonia.

Paris. Ambasadorul japonez londonez a rugat guvernul englez, la ceea-ce ministrul externelor Landshovne s'a declarat dispus, a influența la guvernul francez, ca să păstreze neutralitatea.

Londra. Foile japoneze sunt foarte năcăjite, de ce *nu dau afară Francesii pe Rosdestvenski din sânul Camram*. Ele văd primejdia amenințând cu pași repezi.

De pe câmpul de luptă.

Petersburg. Azi au predat Japoniezii Mucedenul generalului chinez *Ma*.

Pregătiri grabnice.

Essen. Guvernul rus a comandat foarte multe tunuri la fabrica de tunuri a lui *Krupp*, unde se lucră ziua și noaptea pentru îndeplinirea comandei.

*

Witte a abzis.

Lipsca. „Leipziger Neueste Nachrichten” capătă din Petersburg depeșă, că Witte a abzis.

Scriitor polon arestat.

Lemberg. Cunoscutul scriitor polon Adam Simirovsky a fost arestat, fiindcă — e învinuit — a atârnat țărâniștea polonă. Arestarea lui Simirovsky a pricinuit mare serbere printre Poloni.

Teatrul războiului mandjurian.

Petersburg. Lui Novoje Vremja i-se depeșează de pe câmpul de luptă, că situația Rușilor în Mandjuria s'a ameliorat mult. Lupta dela Muceden a stors și ultima energie dela Japoniezii și a fost necesită să sisteze ori-ce operație. Armata rusă s'a folosit de acest armistițiu, s'a recuies și acum e iarăși aptă de luptă. Santurii uriașe și întărituri apără jur împrejur pozițiile actuale ale armatei rusești așa, că *pot conta Japoniezii*, că la un viitor atac vor sta față în față cu cea mai crâncenă rezistență. Asta e adevărata stare a lucrurilor. Știrea, că Japoniezii umblă să impresoare armata rusă, e fără nici-un temel.

Defraudare.

Petersburg. În ministeriul de finanțe s'a descoperit o mare defraudare. Caspero, consilier de stat, cunoscut economist etc. fusese încredințat să cumpere pentru ar-

mata din Mandjuria bucate și alte trebuincioase. El însă a defraudat banii: *numai 200.000 ruble*, și a fugit în străinătate. Se crede, că-i în Franța.

Alte evenimente.

Varșovia. Comisia ministerială a hotărât ca să se aducă următoarele reforme în Polonia-rusească.

1. Instrucția în limba polonă pentru toate școlile populare și medii (elementare și secundare).

2. Augmentarea studiului limbii și literaturii polone la universități.

3. Limba de instrucție a gimnaziilor private să fie esclusiv polonă.

4. Băncile și alte institute se pot folosi la afaceri de limba polonă, cărțile trebuiesc conduse însă rusește.

Petersburg. Din isvor sigur e informată *Ruskoie-Slovo*, că Witte într'adevăr a abzis.

Serata muzicală a corului bisericii din Budapesta.

Înainte de a avea fericirea să particip la vre-o petrecere a tinerimii universitare române din Budapesta, am cetit mereu la rapoarte frumoase, pline de laudă și elogi la adresa unuia și altuia — rapoarte, cum de regulă poți ceti prin ziarele noastre despre ședința sau serata cuitare și cutare.

Am mai auzit și dela bărbați mai în vârstă, — cândva foști universitari la Pesta, că pe vremea lor petrecerile universitarilor din Budapesta au fost cele mai splendide, aranjate sub patronajul conteselor și princeselor de frunte.

A venit apoi și fantazia într'ajutor, care ne face să vedem — când studiam încă în școlile medii — toate lucrurile de aici, cursurile, prelegerile, examenele, viața socială română, sentimentele naționale ale tinerilor de mare speranță etc. — în colorul mult mai ideal și frumoase, decât cum de faptă ni se prezintă; așa, că mi-am fost închipuit petrecerile, convenirile de aici dacă și nu cele mai splendide dintre cele din capitală — dar cel puțin așa de splendide și frumoase, ca cele de prin centrele românești din privință: Brașov, Sibiu, Lugoj.

Ca în multe alte însă așa și în privința aceea a trebuit să mă deziluzionez. Am știut, că în Budapesta avem un număr frumuseț de familii române; am văzut și m'am convins, că tinerii universitari să trudească — drept dovadă ne servește împrejurarea, că concertele au reușit întotdeauna bine, corul și orchestra au câștigat prin debutul lor întotdeauna aplauze; m'am fost așteptat deși la conveniri binecercetate, însuflețite.

Dar n'a fost să fie așa! La astfel de conveniri nu puteai vedea, decât 50—60 studenți universitari Români, deși statistica universitară arată, că numărul trece peste 150 —, și ne bucurăm, când putem saluta în mijlocul nostru 2—3 familii române din loc, de multe ori nici atâtea. Ear ce privește partea materială a petrecerilor, ele s'ar fi încheiat întotdeauna cu delicat, dacă eram avizați numai la sprijinul coloniei române din loc și dacă nu ne veniau întotdeauna mecenajii din provincie într'ajutor.

Stând în trecut lucrurile astfel, mulți au primit cam cu mirare vestea, că o mână de tineri — corul bisericii române din Budapesta voește să aranjeze din priieșul împlinirii lor 5 ani dela înființarea parohiei o serată muzicală sub patronajul Il. Sale d-lui Dr. Iosif Gall, membru în casa magnaților, președintele comitetului parohial din Budapesta etc. La experiențele triste din trecut să mai adaoga și împrejurarea, că numărul coriștilor era mic.

Acia însă, cari au fost de credință, că serata nu va reuși, s'au înșelat. Public atât de număr și distins n'a participat de mult timp la petrecerile tinerimii, ca și la serata aceasta; sprijinul moral a fost deci peste toată așteptarea drept dovadă las să urmeze numele acelor prea onorați domni doamne și domnișoare, cari au binevoit a ne onora cu prezența lor:

P. S. Sa dl Ioan Pap, P. Cuv. Sa dl Filaret Musta, Ilustratilor Lor d-nii: Dr. Iosif Gall, George Szerb, Iosif Pop, I. Mezei cu d-nișoarele, Magn. Lor d-nii I. Ciocan, Silviu Suciu, Antoniu Mocsonyi; d-nii Partenie Cosma (Sibiu), Dr. N.

Poynar (Orade-Mare), Petru Truța (Arad), Em. Ungurean (Timișoara), Coriolan Bredicianu (Lugoj), Dr. Stefan Petrovici (Lugoj), Titu Hateg (Lugoj), Dr. Teodor Papp. Din Budapesta d-nii: Gh. Bogoeviciu, Dr. Titus Babeș cu doamna, V. Babeș, doamna Dr. Dumitreanu, Rom. Leota cu doamna și domnișoarele, G. Liuba cu d-na, I. Rădulescu cu d-soara și d-soara Sempronia Bredicianu, V. Ciuta și M. Ciuta cu d-nele, Farchescu cu d-na și d-soarele, familia Bordan, Popoviciu, Blandu, A. Roman, I. Gomboș, Lucaciu cu d-na, Pătășan cu d-na, Maria Podoabă cu d-soara și d-na Popp, Popescu cu d-na, Cuibus cu d-soarele, Labonțiu cu d-na, Părvu, Dr. Nyilvân, C. David, Dr. Nemes, Dr. Chimbir, Dr. David, Dr. Takács, O. Tăslăuanu, G. Vasii, C. Mészáros, G. Ciora, N. Lungu, Turcu, I. Onciu, I. Husariu, Jorș, Iuliu Moldovan, Ioan Roșca, N. Dragonescu, I. Kádár, Dr. Gerber, N. Teleu, D. Birăuțiu, M. Mathias, K. Böhm, N. Geruța, N. I. Rákoczi.

Din publicul absent din capitală și cel din provincie au binevoit a trimite oferte benevole următorii domni:

I. P. S. Sa Ioan Meșianu, P. S. Sa Nicolae Popea, I. Sa Dr. Alexandru Moesonyi, I. Sa Zeno Moesonyi, II. Sa Avram Bărlögia, II. Sa Toma Dogariu, II. Sa Gerasim Raț, Dr. Aurel Novac, Victor Cucurano, George Sida, Simeon Bozanciu, Ion Kanidaky, Terențiu Buchescu etc.

Succesul material încă a fost foarte frumos: s'au încasat 717 coroane, din care sumă s'au administrat la fondul permanent al corului 340 cor. (314 coroane bani gata și 34 coroane în note și insignii).

Ear coriștii s'au arătat demni de sprijinul atât de frumos al prea onoratului public; s'au cântat punctele din program: Adesu-mi-am aminte coral bisericesc: Peste codrii cei verzi de Vidu-Popovici; Hora „Ploaia“ de G. Dima. Corul a fost răsplătit cu furtunoase aplauze așa, că s'a mai cântat „Păc-Păc“ de Vidu și „Nu-i dreptate“ de Dima, iar Răsunetul Ardealului, a fost repetat. Mult a plăcut publicului solo-ul din Răsunetul Ardealului, cântat de dl. Iac. Linția cand. de profesor, care și de astădată a dat dovadă, că e cântăret excelent. Punctul 4: „Terzett I“ de Viotti a fost executat de d-nii: Leo Bohățiel stud. techn. (Violin I), — Otto Novacovicu officiant (Violin II) — Emil Hatzwinski, stud. iur. (Cello), căroro le exprimăm sincere mulțămite pentru bi-volitor lor concurs, care a contribuit cu mult la succesul atât de frumos al seratei. La dorința publicului dl. Bohățiel a mai cântat „Ein Fraum“ și „Nunta țărănească“. Dl. Bohățiel e cunoscut deja publicului budapestan, care și de astă dată s'a putut convinge, că dl. Bohățiel este adevărat artist.

Laudă binemeritată i-se cuvine d-lui Seb. Stanca, teol. abs. stud. filosof. conducătorul corului, care prin zelul său și prin instrucția bună a făcut, ca corul bisericesc să devină un cor bine apreciat din partea publicului.

Succesul frumos al seratei avem să-l atribuim în mare parte d-lui Dionisie Stoica, cand. de profesor, președintele corului, care a împințit întotdeauna la muncă, și-a dat toată osteneala, ca focul însuflețirii să nu să stingă din sufletul tinerilor coriști. În cuvântul ocazional arată chemarea bisericii: conservarea culturii și a sentimentelor naționale și îndeosebi importanța îndoită a bisericii române din Budapesta: conservarea pentru națiune a singuraticilor răsfirați printre mulțimea de străini espusi prin aceasta desnaționalizării. Desfășură meritele II. Sale D-lui Dr. Iosif Gall și ale Reverendissimului Domn Gh. Bogoeviciu întru înființarea parohiei române din loc. Exprimă speranța, că în curând vom avea cor permanent, cu statute. În decursul unei comune a rostit dl. Stoica un toast mulțămind publicului pentru indemnul, care ni l'a dat prin participarea în număr atât frumos la serată.

După cina comună publicul a rămas încă mult timp la olaltă — până târziu, despărțindu-se cu speranța și dorința, ca de aci înainte să avem mai des conveniri de felul acesta. De Dumnezeu să fie așa!

Memento.

Petreceri și concerte. ✓

Corul vocal bisericesc gr.-or. rom. din Lipova sub conducerea dlui inv. Iuliu Patiei, invitat respectuos la *Concertul căruia îi premerg comedile: I. „Vecinătatea periculoasă“* comedie în 1 act de Trocari II. comedie în 1 act de V. Alexandrii. Și care să va ținea Lună a II-a zi de sft. Paști 1905. în sala hotelului „Regele Ungariei“. Inceputul precis la 8 ore seara. Intrarea: loc I. (r. 1—2) 2 cor., loc II. (r. 3—4) 1 cor. 60 fil. loc III. (r. 5—7) 1 cor., loc de stat 60 fil. Locurile numerizate Riletele să pot căpăta înainte la dl. casar Emil Pașca și seara la casă. Comitetul. Venitul e menit pentru fondul corului După concert urmează joc

— Producțiunea teatrală urmată de dans, care o va aranja inteligența română din Cricău și jur la 2 Maiu a. e. sf. n. (a treia zi de Paști) în salele școlii române. Cricău, în Aprilie 1905. Comitetul. Inceputul la 7 ore p. m. venitul curat este destina: bibliotecii școlară. Prețul de intrare de persoană 1 coroană. NB. P. T. familii sunt rugate a se îngriji de viduali, ear de beuturi s'a îngriji comitetul.

— Corul vocal bis. gr.-cat. din Nădlac, sub conducerea dlui învățator Constantin Savu, are onoare a invita la *Concertul cu dans* ce-l va aranja Lună la 1 Maiu 1905 (a 2-a zi de Paști), în sala cea mare a Casei comunale. Prețurile de intrare: loc I. 1 cor. 60 fil., loc II. 1 cor. 20 fil., și loc de stat 80 fil., de persoană. Inceputul seara la 7 ore. Venitul curat să va folosi pentru trebuințele corului și pentru providerea pruncilor săraci cu cărți. Suprasolvirile să primesc cu mulțumită și să vor cuita pe cale ziaristică. Comitetul arangiator.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 22 Aprilie 1905.

— **Instalare.** Marți după Paști se va face în Șiria instalarea nou alesului și întăritului proptop Mihail Lucașia.

— **Premiat.** Ni-se scrie din București: Academia Română în ședința sa ținută la 6/19 Aprilie a decernat marele premiu Nasturel-Herescu de 12.000 lei d-lui Dr. *Ion Sârbu din Banat*, pentru lucrarea sa: «Istoria lui Mihailu Viteazul» I. Resmărițele și politica lui din afară. București 1904. Raportor a fost dl. Gr. G. Tocilescu, profesor universitar.

— **Innaintare.** Postul de procuror suprem stă de luni de zile în Timișoara neimplinit. După cum suntem informați, în proximal consiliu de ministri se va dezigna noul procuror. Cele mai multe șanse le au *Gozsdu Elek, jaimosul procuror de odinioară în procesul «Dreptății» și Salacz Béla, cel ce a adus sentința de Lună în procesul celor trei fruntași din Lugoj.*

— **Creta s'a unit cu Grecia.** Camera cretană din *Candia* a decis erl unanim. că se unește cu Grecia. Deputații au și jurat credință toți pe rînd regelui George și constituției eline.

— **Examenle de maturitate în școlile din loc.** Deja la jumătate lui Mai se vor începe atât la liceu, cât și la reale scripturisticele pentru matură. Guvernul va fi reprezentat prin directorul suprem *Nátafalussy Kornél.*

— **Germania și Franca.** Ziarul parisian „Figaro“ aduce știrea, ce va face mare vilvoare, că *Franca va ridica la hotarele ei către Germania întărituri în preț de un miliard de franci.*

— **Răvaș din Sibiu.** Din Sibiu primim următoarele: *A patra conferința literară a ținut-o, în 11 l. e., dl. Ion Lapădat, tractând epocalele*

„idei ale veacului al XIX-lea“: libertate, egalitate, frățietate, împreună cu reformele și curentele sociale izvodite pe urma acelor, insistă în deosebi asupra teoriei socialismului. Subiectul interesant; lucrarea la nivelul recerut; studiul dovedind concepție și pătrundere filosofică bine cristalizată. Limba aleasă și frumoasă. Păcat numai că citirea prea grăbită a înjumătățit efectul conferinței. Vom citi o cu deplină dobândă în tipar.

A *cincia conferința* (16 l. e.) a fost așiderea foarte instructivă. Dl. *Victor Păcală* ni-a prezentat, în fața unui număr audior, note de călătorie „de pe țarmurile Campaniei și Siciliei“, note bine prinse și zugrăvite în colorii bogate și plastice, însoțind citirea cu o întreagă panoramă de protecțiunii la *schiopticon*: regiuni romantice, vederi și minunății, tablouri de viață de stradă, figuri tipice, ruine, temple, monumente antice, etc. din Neapoli, Pompei, Palermo, Messina, etc. Citirea se putea face mai cu dispoziție.

Cu prelegerea dlui Păcală, pare-mi-se, s'a încheiat ciclul conferințelor din est an.

Arta muzicală, la noi în Sibiu, se cultivă — liresțe, din partea sașilor, — într-o măsură și cu o dragoste ca poate nicăiri în Ungaria, afară de capitală. Frații noștri sași au vr'o 3—4 reuniuni de muzică, toate în floare. În „Musikverein“ lor nici nu se primesc membrii nainte de a fi trecut prin o anumită școală pregătitoare. Concertele lor sunt la ordinea zilei. Și nu sunt rare ocaziile când se abat pe aici celebritățile muzicale ale lumii. (În săptămâna trecută de pildă, am avut fericirea a asculta pe virtuosul în violină Ondricek, care se pomenește în rînd cu Bismeter, Kubelik, Isay etc.) Și ce e mai minunat e însuflețirea cu care sașii cercetează producțiile și manifestațiile lor artistice și culturale. În șerile de concerte întâlnești pe stradă adevărate procesiuni alergând radioase către „Gesellschaftshaus“ sau „Unicum“. (De vr'o 4 zile petrece aici trupul „Ibsen-Theater“ din Berlin, și teatrul zilnic e în plin.)

— Directorul de muzică *Kirchner* a înființat în Sibiu, nainte cu vr'o 2 ani, *conservator* de muzică în toată regula, în care se înscriu elevi, eleve, băieți și adulți din toate clasele sociale. La concertul, ținut în 15 l. e., al acestui conservator, am avut prilejul a asculta, cu deplină mulțumire sufletescă, și frumoasele prestațiuni ale câtorva eleve și elevi români: d-soarele *Olar Medean, M. Popescu*, și domni: *Dr. Cioban, Finescu*, precum și a talentului nostru violinist *Simonescu.*

— **Spital nou în Lipova.** În Lipova se va zidi spital nou. S'a scris licitație minuendă pentru întreprindere, prețurile nata fiind 102.000 Cor. cheltueli.

— **La fondul mesei studenților din Năsăud** au mai intrat următoarele contribuiri: dela muna Năsăud 200 cor., George Isaiu, preot în Cristur întru amintirea fiului său Ambrosiu, 100 cor.; firma frații Neuberger, 100 cor.; „Speranța“ reuniune de imprumut și păstrare în Bsprud 100 cor.; „Mercur“ societate acționară de imprumut și păstrare în Năsăud 120 cor.; Societatea „Sile Nașcu“ în Năsăud 200 cor.; Iosif Ulrich 100 cor.; Simion Pop, inginer silvic în Nepos 20 cor.; Ioan Mărginean, Ioan Tomuța, Greg. Micăi Iacob Pop, învățator pensionat în Năsăud 50 cor.; Dumitru Tomuța și George Căttul 100 cor.; d-na Dora Ulrich, 2 cor.; „Bistrițiana“ societate acționară 50 cor.; Cassa de păstrare din Szász-bánya, 10 cor. Primească generoșii binefăcători și sincerile noastre mulțumite. *Năsăud*, la 14 Aprilie 1905.

Diracțiunea gimnazială

— **Pretendenții la tronul Franciei.** doi pretendenți actuali la tronul Franciei: cele de Orleans și principele Victor Bonaparte au ca strămoș comun pe un monarch prus Frederich-Wilhelm I, supranumit „Regele Ștefan“.

De fapt, prin bunica sa, ducesa Elena Orleans, care era o prințesă de Mecklenburg-Schwerin, primul descinde din Carol de Brunswick și din Filipina Carlote de Prusia (1792-1801) care era a treia fiică a lui Frederich-Wilhelm I.

Numai atunci ne îmbrăcăm ieftine și bine, o o o IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE o o
dacă materia pentru haine bărbătești o cumpărăm din magazinul de postavuri KIZ: materie pentru un costum întreg din postav de lână curată, negru și colorat fl. 6—30. 504 o o o ARAD, Szabad-ágtér 17. — PÉCS, Király u 1. o o

LEICHNER și FLEISCHER.

Pe de altă parte, bunica printului Victor
Erica, Caterina Dorotea de Wurtemberg,
regele Jerom, era strănepoata aceluiași
de Brunswick-Wolfenbüttel și Filipina
sta de Prusia.

De acolo vine incidental rudenă celor
pretendenți între dânsii și cu împăratul
Nicolai II, precum și descendența lor directă
amiralul Caligny.

— **Avis măestrilor rotari români.** Româ-
ni Gbiroc (lângă) Timișoara au lipsă în co-
lor, cu 2200 Români din 2300 locuitori, de
cazastreu rotar român. Locuință acomodată i-se
pune la dispoziție. Luați aminte măestri români.

— **Potopul din comitatul Hunedoarei.** S'a
scut din Deva: In urma ploilor mari apa, ce
scut de pe munți a umflat așa de tare părul
pârului, că a stricat drumurile și-a dărâmat o
din satul Vulcan, a stricat podul căii ferate
de la Vulcan. Apa Jilului încă s'a umflat și a
200 bucăți de trunchiu dela ferăstrăul Ma-
pach: le-a dus în România fără vama

— **Sinucidere.** Miercuri la 19 April dimi-
tala oarele 6, s'a împușcat nu se știe din ce
tre notariet din B. Lazari simpaticul Teo-
Dancea. Vestea a produs adâncă consterna-
re preuindenea.

— **Costumul.** Cadeți-marinari de pe co-
la engleză „Bullwork“, cari s'au uitat la
câleon, când să se întorcă, văzând, că e
la lumire, ce avea să-i ducă de pe tărâșure
corbie, trei din ei s'au desbrăcat, de au
pe ei numai costumul lui Adam și așa
înținat cătră corabie. Și atunci călugărițele
pe insula Ulysses erau tocmai afară de pri-
corabia. Ele s'au mântiat foarte și supă-
le lor a trimis-o în scris împăratului Ger-
cel. Acesta întrebând pe amiralul Dom-
le zise: „De ce au supărat cadeții d-tale
costumele lor pe sărmănele maice?“ Ad-
scut englez răspuse: Sire, vi-s'a spus gre-
șit, fiind-că acolo nu putea fi vorba
costume“.

— **Necrolog.** Văd. Veturia Oancea născută
ca soție, Aurora Oancea ca fiică, Ioan, Va-
Nicolae și Florian Oancea ca frați, văd. Eli-
Pap năse. Ilies și Ioan Vaida cu soția ca
și respective socru, Dr. Iustin Pap cu soția
Leucuta, Antonia Pap cu soțul Dr. Ioan
Terențiu Pap, Lucreția Pap cu soțul Aurel
Elena Pap cu soțul său Petru Ardelean,
Pap, cu soția Iuliana Săcădat și Silvia Pap
români și cumnate, în numele lor și a rude-
anunți încetarea din viață a neuitatului
notar cercual în B.-Lazari întâmplată în 19
în al 50-lea an al vieții. Inmormântarea
făcut în 21 Aprilie a. m. la 10 ore în ci-
din B.-Lazari după rital bisericească gr.-or.
Lazari, la 19 Aprilie 1905. Fie-i țărina ușoară
memoria neuitată!

— **Se caută un mărelar român (casap) în**
Ozora, comitatul Torontal, cu sau fără fa-
care în lipsă de parale va fi sprijit la în-
cu cele de lipsă, comuna de 7000 suflete,
curat românească. Localitate acomodată fi
la dispoziție. Să știe eventual prepara și virșii.
rului îl va fi sigur.

— **Mărul-păr sau părul-măr.** Un grădinar
englez a descoperit o nouă plantă, care
născut din altoitul unui păr altoit într'un
Coaja seamănă întru toate cu a mărului
făcut e de forma unui clopot, ca și para-
are o mărime uriașe; diametrul e de 38 cm.,
și gustul e ca și a mărului și perel ame-
te; fructul e foarte gustos și plăcut.

— **Viața lungă a dobitoacelor.** Calul și
zarul rare-ori trăesc 35 ani; boul 30; cănele
oia, capra, porcul și pisica 15; iepurele
casă 8—10; găscă 30; rața găina și curca-
12; vrabia și sticlețele 25; corbi și coarele
papagaiul și cieltantul dela 150 până la
ani. O broască testoasă, care cântărește
kilograme, s'a născut înainte de anul 1750,
are o vechiure de peste un veac și jumă-
Această bătrână broască testoasă a fost
cumpărate de Walter Rotschild și dăruită gră-
rii zoologice din Londra.

— **Premierea măgarilor.** Târgul de asini
Rifozdi (în apropiere de Florența) care se
în fiecare an în zilele dinaintea săptămânii
Paștilor, e vestit în întreagă Italia, fiind-că
acei târg se aduc cei mai chipeși și mai ro-
și asini, și fiind-că târgul e împreunat și cu
distribuire de premii. In anul acesta magistra-

tul orașului a distribuit cinci medalii de aur,
douăzeci de argint și douăzeci și cinci diplome
de laudă proprietarilor celor mai frumoși asini.
După prânz apoi asiniți preințați au parcurs
stradele orașului însoțiți de mulțimea publicu-
lui de bălclu și în sunetele muzicii orașenești,
ear primarul a ținut un discurs entusiast,
accentuând însemnătatea mare economică ce o
au măgarii pentru Italia. Mare minune! Par'că
în alte țări n'ar fi — măgarii destui, și încă ce
mai măgarii!...

— **Spîșeria C. Balassa** chezășuește, că lap-
tele de castraveți al lui Balassa cu efect admi-
rabil și veritabil englezesc, care a fost pus în
circulație, nu e de loc stricăcios feții. De probă
numai odată să-și comande damele noastre lap-
tele de castraveți al lui Balassa și se vor con-
vinge, că acest mijloc de înfrumșetare delătură
imediat pistru, pete, spuse și alte necurătenii ale
feței, face fața lucie, tinără și rumenă. Un flacon
2 cor., apoi săpun veritabil englezesc de castra-
veți 1 cor., pudră 1 cor. 20 fil. Se poate procura
în ori-ce spîșerie. Depositul principal în Arad:
Spîșeria Földes Kelemen, drogheria Vojtek și
Weisz.

Justiție.

§ II spânzură pe Cicero. Zilele trecute și-a
spus cuvântul Curia în procesul lui Andrei Ci-
cero și tovarășii, cari în vara trecută au jăfuit
și omorât pe Fehér András, econom de 82 de ani
din Orosháza. Curtea cu jurați din Bichiș îi osân-
dise la moarte prin ștreang, ceea-ce Curia a întărit.

AVIS

alegătorilor români!

Din 5—15 Maiu să fac reclamațiile, și din
16—25 Maiu observațiunile la reclamațiunile în con-
tra nedreptăților ce s'ar fi comis la compunerea
respective rectificarea listelor interinale. Aceste
liste vor fi expuse la vederea celor interesați pen-
tru a se putea căuta în caz de lipsă remediile ofer-
rite de lege.

Pe baza legilor positive a judicaturie, curiale
și ministeriale edau o carte, din care se poate
orienta fiecare asupra dreptului de alegător, asu-
pra esecierei acestui drept, și în fine, asupra felului
cum sunt a se lua remediile legale în contra ne-
dreptăților făcute cu incidentul compunerii listelor.

Acum e timpul suprem, ca cel puțin în tim-
pul reclamațiunilor să-și asigure fiecare cetățean
dreptul lui garantat prin legi.

Cartea intitulată: „Dreptul de alegător la
alegerea deputaților dietari“, să allă sub tipar și
va apărea până în 25 April. Dela 25 April până
în 5 Maiu respective 15 Maiu, sunt 10, respec-
tive 20 zile, în care timp se pot căștiga dovezile
de lipsă, despre cari, precum și despre forma ac-
telor, ce sunt a să inainta, se dau îndrumările ne-
cesare în cartea sa amintită.

Prețul cărții e 50 fil., plus 10 fil. porto poștal.
Se poate comanda pe lângă trimiterea anticipa-
tivă a prețului, dela Librăria semin. din Blaj sau
dela subscrișul

Cu stimă:

Dr. Romul Boilă,
cand. de avocat.

Bibliografie.

A apărut:

*Etica creștinească sau referințele morale ale
omului*, de preotul D. Voniga.

Cartea d-lui Voniga e o carte din toate
punctele de vedere interesantă. Nu e un tractat
sistematic, nici chiar essay; e un compendiu bun
nu numai pentru preoți și teologi, ei și pentru
laici, cari vreau să aprofundeze în o revistă
scurtă etica creștinească.

Faptul, că autorul nu intră în discuții știin-
țifice, ci comentând, dumneasa ne împărtășește
principiile etice creștinești în o românească flu-
entă și bună, mensește cartea și pentru cei ce-s
începători în chestiuni de filosofie religioasă.

Ar fi fost de dorit să serviască cu un oare
care material de bibliografie pentru cei-ce — laici
fiind — voesc a ști adevăratul merit al lucrării,
respective să aprofundeze chestiunile discutate,
să aibă îndrumările de lipsă.

Din parte ne recomandăm cetitorilor cartea,
ca astfel jertfele materiale aduse de sirguin-
cosul autor să fie răsplătite.

Prețul 2 coroane.

Convocare.

In urma hotărârei de sub Nr. 39 din
16 Februarie a. c. a Comitetului central
al «Asociațiunei pentru literatura română
și cultura poporului român», subsemnatul
convoc prin aceasta pe toți membri «Aso-
ciațiunei noastre, de pe teritorul Despărță-
mântului Agnita, cum și pe toți sprijinito-
rii și binevoitorii culturii poporului nostru
la *adunarea cercuală pentru reconstituirea
Despărțământului*, ce se va ținea la 4
Maiu n. (Joi după sf. Paști), După servi-
ciul divin, în opidul Agnita, cu următoa-
rea ordine de zi: 1. deschiderea adunării
2. numirea unui notar și cassar ad hoc;
3. în scrierea de membri noui și încassa-
rea taxelor. 4. alegerea Directorului și a
Comitetului cercual. 5. închiderea adunării.

Fofeldea, 20 Aprilie 1905.

N. Petra Petrescu,
delegatul comitetului cen-
tral al „Asociațiunei“.

Mulțămită publică.

(Urmare și fine.)

1. Cutean, comerciant Brad, 5 cor., Dr. P.
Oprîșa, dir. gimn. 10 cor., I. German, în. Brad,
6 cor. P. Lazar, inv. Brad, 5 cor. M. Rîșcuța,
econom, Rîșculița 2 cor. P. Căprariu, econom,
Sura-Văi, 2 cor. I. Costea, preot, Vaca, 2 cor.
I. Pop. oficiant, Cristor, 10 cor. A. Feier, pan-
tofar, Brad, 1 cor. văd. Ana Filip, Abrud 5 cor.
M. Cîrlea, not. public, Abrud, 5 cor. Dr. L.
Pop, avocat, Abrud, 5 cor. „Auraria“ inst de
credit. Abrud, 10 cor. P. Popoviciu, ppr. Abrud,
2 cor. Gr. Sima, preot, Cărpiniș, 2 cor. Dr. G.
David, avocat, Abrud, 2 cor. A. Danciu, dir.
de mine, Bucium, 2 cor. D. Mihoc, propr., Ro-
șia, 2 cor. Covordány Ianos, inginer, Visegrad,
5 cor. A. Saviciu, cassar, Lipova, 5 cor. Dr. V.
Bologa, dir. școl., Sibiu, 2 cor. 4 fil. N. Hențu
notar, Seliște, 20 cor. Cassa de păstrare, Se-
liște, 5 cor. I. N. Banciu, 2 cor. I. Comșa, 2
cor. N. Comșa, 2 cor. O. Zgîmba, 2 cor.
Dr. I. Stroia, ppr., 2 cor., toți din Seliște; G.
Feier, adv., Boros-Ineu, 10 cor. I. Trifon, preot,
Berény, 5 cor. 30 % din venitele dir gim. din
Brad dela conduitele sem. prim anul școl. 1904/5
15 cor. 50 fil., 12 1/2 % din venitele dela con-
duite ale prof. gimn. și inv. dela școlile ele-
mentare, Brad, pe sem. I 1904—5 an. școl., 18
cor. 76 fil. Taxa de conduite pentru 7 școlari
din gimn. neclasificați, 7 cor. Taxa de câte 1
cor. Pentru 57 școlari dela gazde pe anul
1904—5, 57 cor. D. Ivașcu, preot., Nymezö, 5
cor. Dr. I. Mihu, mare proprietar, Vinerea, 100
cor. Dr. Rațiu, revizor Albina, Sibiu, 5 cor, I.
Nicola, preot, Halmăgel, 2 cor. S. Morcan preot
Scărișoara, 2 cor. R. Russu născ. Hodoș, Mu-
răș-Oșorheiu 4 cor. St. Russu, 4 cor. Valeria
Russu, 2 cor. Vas. Hodoș, preot, 2 cor. Elis.
Grindeanu născută Hodoș, 2 cor. I. Bărsanu,
preot, 1 cor. Izidor Suceava, preot, 1 cor. D.
Moisin, 1 cor. St. Stoicoviciu, 1 cor. T. Muica,
teolog abs. 1 cor. P. Suci, 1 cor. I. Moldovan,
inv., 60 fil. P. Pop, preot, 50 fil. M. Cibelianu, 50
fil. Alex. Olteanu, 50 fil. P. Mateiu, inv. 40 fil.
V. Grindeanu, preot, 1 cor. toți din Murăș-
Oșorheiu. O. Bogoievici, preot. Budapesta, 5 cor.
Dr. St. Rozvanu, adv., M.-Ilie, 5 cor. D. Datca,
5 cor. A. Fărcaș, subjude, 5 cor. I. Oiaru, cas-
sar, 5 cor. S. Șorban, notar cercual, 2 cor. M.
Zomonită, 2 cor. Dr. I. Pătruț, cand. de adv.,
2 coroane, G. Țințariu, 2 cor. N. Opreanu, 2
cor. I. de Orbonaș, 2 cor. G. Oprea, ppr., 2
cor. I. Ciuciu, comerc., 2 cor. G. Socaciu, com.,
2 cor. T. Istieriu, inv., 2 cor. E. Varga, 1 cor.
toți din M.-Ilie, Dr. I. Galu, mare proprietar,
Lucareț, 20 cor. O. Feier, expeditor la consist.
din Arad, 2 cor. I. Petrișor, preot, Ochișor, 2
cor. M. Veliciu, avocat, Chișineu, 10 cor. M.
Voileanu, asesor consist. Sibiu, 10 cor. S. C.
Cupșș, ppr. în Cupșeni, 10 cor. Dr. E. M.
Cristea, asesor cons., Sibiu, 2 cor. Dr. G.
Proca, secretar consistorial, Sibiu, 2 cor. Dr.
A. Chețianu, 2 cor. M. Iar, preot Pișchi, 2 cor.
„Crișana“, institut de credit, Brad, 100 cor. I.
Gombos, preot, Abrud-Sat, 1 cor. Ios. Morariu,
ppr., Dobra, 3 cor. 46 fil. I. Sărbu, preot, Roș-

cani, 2 cor. S. Olariu, preot. Tisa, 3 cor. N. N. 2 cor. Muntelescu, 2 cor. N. Gosstae, proprietar, 2 cor. P. Hădău, preot, 1. cor. E. Șu-
iaga paroh, 2 cor, T. Roșiu, inv., Dobra, 1 cor.
„Albina“ filiala din Brașov, 40 cor. M. Rîșcuța,
locotenent Arad, 10 cor. I. Draia, preot, Tom-
natec, 3 cor. „Sentinela“, institut de credit, Sa-
tul-nou, 30 cor. C. Biro, preot, Herendești, 12
cor. Dr. G. Preda, avocat, Cămpeni, 5 cor.
R. Furduiu, ppr. 5 cor. D. Goia, preot, Soho-
dol, 5 cor. C. Cotișel, preot, Certege, 5 cor.
„Doina“, inst. de cred., Cămpeni, 5 cor. I. Po-
ruș, preot, Bistra, 2 cor. I. Nicola, preot, Albac-
aradna, 2 cor. N. Anetoiu, preot în Peleş, 2
coroane. N. Cotișel, primar, Certege, 2 coroane.
„Olteana“, institut de credit și economii în
Viștea inferioară, 20 cor. G. Ilieș, inginer, Con-
stanța (România), 24 cor. I. Moldovan, Murăș-
Oșorheiu, 1 cor. I. Șuiga, 1 cor. A. Oprean,
hotelier, 60 fil. L. Vrăciu, cont., Dobra, 1 cor.

Tuturor binejăcătorilor le exprimăm pro-
fundă mulțumită.

Dr. Pavel Oprea,
president.

Dr. I. Radu,
notar.

Aurel Bratu,
cassier.

M. Stoia,
controlor.

ECONOMIE.

Arad, 22 Aprilie.

Tirgul de vin din Arad. Tirgul acesta e de foarte mare importanță și pen-
tru econom și pentru negustor. Interesul
față de târg a fost până acum destul de
mare. Podgoriile producătoare de vin ale
Aradului vor fi reprezentate cu 40-60 mil.
hectolitree.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 22 April. —

Incheierea la 12 ore:

Grâu pe April (100 clgr.)	17.60—17.62
Secară pe April	14.60—14.62
Ovăs pe April	13.96—13.98
Cucuruz pe Maiu	14.78—14.80
Grâu pe Octombrie	16.48—16.50
Secară pe Octombrie	13.34—13.36
Grâu pe Maiu	11.62—11.64

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe April 1905	17.66—17.68
Secară pe „	14.60—14.62
Ovăs pe „	13.98—14.00
Cucuruz pe Maiu	14.74—14.76
Grâu pe Octombrie	16.46—16.48
Secară pe „	13.34—13.36
Grâu pe Maiu 1905	11.60—11.62
Cucuruz pe Iulie	—

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klg.)
280—300 măști metrice grâu cor.	16.20—16.60
180—200 „ „ cucuruz „	15.20—15.40
Semnare nominală: secară:	14.20—14.40
„ „ orz:	14.40—14.60
„ „ ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
300—400 măști metrice grâu cor.	16.20—16.60
200—250 „ „ cucuruz	15.20—15.30
Semnare nominală: secară	14.———
„ „ orz:	14.20—14.40
„ „ ovăs:	13.60—13.80

Tirgul de porci din Kőbánya.

— 22 April —

De prima calitate ungară: Bătrâni grei pă-
rechea în greutate peste 400 chgr. 130—131
fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate peste
—400 chgr. — fil.; tineri grei în greutate peste
320 chgr 136—137 fil.; Calitate sirbească: grei,
părechea peste 200 klg. 135—136 fil.; mijlocii
părechea 240—290 chgr. greutate 132—133 fil.
Ușori până la 240 kgr. 131—132 fil.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

A. B. Până la 1 Octombrie. 1905.

C. N. Căcova. Până la 1 Iulie 1905.

MUSTANGERUL NEGRU.

— ROMAN SENAȚIONAL —

De

29

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

Pentru-ce? zise Wash repede, continuând să treacă riul. O va afla destul de curând. Veștile rele merg repede, vecine. De altcun, stăpânul d-tale are destulă încredere în mine, pentru a nu se îndoi de trebuința plecării noastre nemijlocite și pentru a nu desaproba ceea-ce voiu face.

Strother se feri de a stărui și cei doi vânători, unul de o statură atât de uriașă și celălalt atât de pitic, trecură cursul de apă; apoi, sosind pe malul opus, puseră caii în galop și plecară în direcțiunea luminii, unde Strother găsisse pușca părăsită și pata de sânge.

Sosind acolo, fără a zice un cuvânt, Wash aruncă lui Strother frânele calului său și sări jos. Se aplecă pe mâni și pe genunchi și examină urmele oamenilor și cailor, de jur împrejur, cu cea mai mare băgare de seamă, chiar mirosindu-le une-ori, cum ar fi facut un câne în locul său.

Strother păzia caii conștientios, de frică să nu-l supere pe vânător prin mișcările lor în ceretările sale, și observa toate mișcările sale, cu aerul unui deplin cunoscător în această materie.

În sfârșit Wash se rădică, cu aerul mulțumit de încercarea sa, și urmări prin iarbă, pe o lungine ca de zece metri, pașii cailor, a căror urmă rămăsese foarte vizibilă.

Apoi se opri.

— Care e părerea d-tale asupra acestei împrejurări, vecine? Intrebă el pe intendent întorcând capul spre dînsul.

— A fost prins cu arcanul de cătră Indiani.

— Da; ori-cine ar fi ghicit, răspuse Carrol. Dar' această pată de sânge e altceva. Ori-cine n'ar fi văzut că acest sânge nu e al său.

— Cum poți ști aceasta? întrebă uriașul cu un aer de îndoială.

— Pentru-că!... Nu vezi d-ta, că petele de sânge continuă numai la o parte a urmei și nu în mijloc, unde ar trebui să fie, dacă ar curge din corpul său, care a fost tîrit vre-o zece metri pe iarbă? Uite, picioarele unui cal au lăsat aici o urmă vizibilă. Ei bine! aceste picături de sânge au căzut afară din urme. Da, este sângele unui cal rănit. Ei au năvălit pe neașteptate asupra tinărului, sau l'au surprins; cu toate acestea a avut timpul de a-și descărca pușca și de a răni un cal. Apoi, a fost prins cu arcanul, aruncat jos și apoi tîrit câțiva metri, până când sugrumarea îl făcu nevătămător. În fine a fost dus în direcțiunea aceea... adică vom vedea până unde. Ai un revolver?

— Da, răspuse supraveghietorul, cu lăcomismul său obicinuit, și arătând una din acele arme, care pe atunci erau mai rare decât astăzi.

— Să plecăm dar'! zise Carrol scoțând și el revolverul din toc și rădicând cocoșul carabinei.

Apoi continuă a merge pe jos după urmele cailor pe iarbă, pe când Strother venia la spatele lui ținând cei doi cai, dintre care pe unul era călare.

— Aci l'au aruncat în curmezișul unui cal, observă bătrânul traper, constatând, că urma lăsată pe iarba înaltă de frecarea corpului sarmă-nului Eugen înceta deodată.

— Erau numai trei, acești mișei! continuă el arătând urmele a trei copite de diferite mărimi, și cei trei cai evident nu erau potcoviți.

— Atunci sunt cai sălbatici? întrebă Strother.

— Da, trei mustang, răspuse Wash cu un aer gânditor.

Nu părea prea mulțumit de această constatare.

Mergea încet, murmurând câteva cuvinte, pe care Strother nu le auzia, măcar că-l urma de aproape.

În curând se opri și întorcându-se cătră supraveghietor:

Vecine! zise el, ești d-ta în stare să descoperi o urmă și să o recunoști.

— N'aș îndrăzni să o afirm, răspuse celălalt cu modestie. Cu toate acestea altădată mă pricepeam bine.

— Atunci spune-mi care e deosebirea între modul de călărit al unui alb și între al unui Indian Piele-Roșie?

— Fața palidă, cum zice Indianii, se vede mai ales când cavalerul este cam greu. Pe un Indian se ține cât se poate mai spre calului.

— Foarte bine, zise Carrol mulțumit. Cine ești un bărbat! Descalcează dar', examină ză-mi aceste urme și spune-mi ce cugești.

Și arată cu degetul oare-care amănunt care supraveghietorul nu le putea observa pe cal, statura acestuia fiind în proporție cu...

Strother descalcează și examinează ceea ce arăta tovarășul său.

— Privește bine aceasta, zicea Wash rol punând degetul aproape pe urmă. Vecine! acești tâlhari erau în număr de trei, și căi Doi cai lasă urme la fel; dar' ale celui...

mai adânci pentru picioarele de dinapoi, pentru cele de dinainte. Conchid de aci, că unul dintre cai călăria o față palidă. Și d-ta crezi despre aceasta, vecine?

— Aceasta îmi pare logic și admirabilă mănarea d-tale. Dar' cum se poate, ca un să se fi găsit acolo și să se fi întovărășit cu dîni pentru a săvârși o asemenea crimă? Aceasta verosimil?

— Sunt ticăloși mișei în toate rasele și toate țările, zise Wash serios. Astfel noi pildă, avem la corral un tovarăș, pe care...

ley și cu mine îl bănuim, de câțva timp el prefuește cât o bucată de fringhie nouă. Și mî, vecine fost-ai în Luiziana, locuit-ai acolo?

— Da, da.

— N'ai auzit vorbindu-se nici odată de individ numit Ludovic Lebar?

— Nu. Nu mi-e cunoscut acel nume.

— Este un diavol mic și îndesat, mișei atât de negru ca un arap, cu o barbă lungă neagră care-i ascunde trei sferturi din obraji. Văzând ai zice, că e un Mexican.

— Nu. Nu-l cunosc! răspuse scurt Strother Wash păru cam desorientat.

Își aruncă arma pe umăr și urmări serios în tăcere, până când ajunseră în plină pădure.

— Bagă de seamă, vecine, bombăni Strother; s'ar putea să se alle Indianii în pădure mai bine să încalici. Urma este acum de de vizibilă. Wash nu răspuse.

Își continuă calea mai repede ținând răbina gta de a trage la cea mai mică alarmă.

Și, deodată observă un lucru ciudat, că de departe făgăduia a fi o informațiune prețioasă.

Era, într'adevăr, un corp al delictului cele mai folositoare.

Căci nu era altceva, decât invelișul patului de tutun, pe care colonelul Magoffin îl ruse lui Coadă de Tigru; zăcea în iarbă, la o mulțime de urme de pași de cai și de oameni.

— Chiar Coadă de Tigru este hoțul nostru? Bănuiam aceasta, dar' acum sunt sigur! zise Wash. Să nu ne mai îngrijim, vecine! Sunt sigur, că ne vom găsi prietenul în viață, și că într'un timp scurt, sau nu mai sunt vrednic numele de mustanger! Toate merg bine!

— Unde este. Nu e mort, crede-mă. L'au rănit numai ca să capete dela colonel banii de cumpărare, în schimbul libertății sale. Astăzi operează de obicei dl șef de Piele-Roșie.

— Atunci ce ne facem? întrebă cu răceală bătrânul intendent puțin cam supărat de bucuria traperului.

— Nu te teme, mă însărcinez eu cu asta. Voi juca un renghi de mă va ține minte a groaznic sălbatic! Bagă bine de seamă, vecine! Uite! toată banda așteaptă aci pe cei trei hoți s'au ascuns în lagărul lor, îndată ce au pus nile pe tinărul d-tale stăpân. Uite! Urma te duce în linie dreaptă în spre lagărul lui Coadă de Tigru...

Și arată un drum bătut de pașii unui număr de cai, și pe care se observau urmele proaspete de copite.

— Câți războinici are acest șef, Semnă întrebă Strother pe tovarășul său, privind urmele lăstate prin iarbă.

— Cam o sută cincizeci.

— N'am putea forma o trupă mică de bați hotărâți și să ne aruncăm în vizuina acestor bestii puturoase, pentru a-i lua înapoi pe tinărul meu stăpân? întrebă intendentul care de multe ceasuri nu pronunțase o frază altă lungă.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1904		1905	
3 Aprilie		26 Martie	2 Aprilie
ACTIV			
99964513	{ 70195013 Reserva metalică Aur. 44943808 29769500 „ trate Aur. 19122000	64416377	64065808
3555664	Argint și diverse monete	3990106	4128258
59246137	Portofoliu Român și Străin	40272338	40638712
10830696	{ *) Impr. contra ef. publice 6725300 „ „ „ „ in cont curent 10299446	16454081	17024746
11999897	Fonduri publice	11999940	11999953
13823322	Efectele fondului de rezervă	14731258	14388711
1732546	„ „ „ amortisarea imob. și material	1704546	1704546
5568975	Imobili	5668136	5668046
568614	Mobilier și Mașini de Imprimerie	570291	574954
437527	Cheltueli de Administrațiune	419827	440513
78657984	Deposite libere	81792180	82210130
—	Compturi curinți	18611772	19547926
16708207	Compturi de valori	16675445	15860697
303094082		277306297	278253000
PASIV			
12000000	Capital	12000000	12000000
18210165	Fondul de rezervă	19546217	19548627
2740900	Fondul amortisării imobilelor și material	2923784	2923784
76409190	Bilete de Bancă în circulațiune	160529400	161008000
542561	Dobânzi și beneficii diverse	514716	562459
78657984	Deposite de retras	81792180	82210130
14533282	Compturi curinți	—	—
303094082		277306297	278253000

Scomptul 3%
*) Dobânda 6%

Telefon 96.

Motori „PUCH“

2 1/2 — 3 HP.

PUCH: Naumann — Germania și Premier Helical biciclete

Mașini de cusut:

Pfaff, Naumann, Haper, Singer,

cu prețuri convenabile, cu garanție și condiții favorabile de plată se pot căpăta la

Hammer Vilmos,

fabricant de lucrări tehnice-electrice

— A r a d, Szabadság tér 7. —

Mare atelier special de reparație

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recușite de argint, seduli de amănetaie cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

A R A D, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai eficient de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal, arangeata pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori ce alte clopote, la turnarea unu și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin- căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și chier și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se cătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra- solvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimt gratis

7 21—25

Tot felul de reparații ce cad în astă branșe, se eșeptuiese atât în loc, cât și în jur cu punctualitate și prețuri moderate.

S'a deschis! S'a deschis! S'a deschis!

Unde s'a deschis? Ce s'a deschis?

În Arad, pe piața Andrásy, în palatul Minorităților, în parter și în localitățile Mezzanin, pentru marea comoditate a damelor din Arad și provincie; cea mai mare, mai cu gust arangiată și foarte bogată provăzută

filială de haine pentru dame și salonul de pălării

Am onoare a aduce la cunoștința onoratelor dame, că cedând dorințelor venite din mai multe părți, m'am decis să deschid o filială care am arangiat-o astfel să corăspundă celor mai pretenșioase cerințe moderne și așa am stabil în deposit astfel de produse cari constau nu numai din modele origingale de Paris și Viena ci sunt totodată și produsele mele.

Mare deposit de (Mirtus) cununii și voaluri pentru mirese, flori artificiale și buchete.

Când cu ocașia aniversărei de mai mulți ani ai prăvăliei mele exprim mulțumita mea profundă onoratelor mele cumpărătoare, mă rog și pe mai departe pentru protegiarea lor.

Cu profundă stimă:

525

LAZAR CZ.

Andrásy-tér, palatul Minorităților.

Tot felul de reparații ce cad în astă branșe, eșeptuiese atât în loc, cât și în jur, cu punctualitate și cu prețuri moderate.

Bogat asortiment de pălării pentru copii, ori în dorință se fac și după comandă.

Mare deposit în palatul de dollu gata, ori la cas de comandă să fac în 24 ore.

SE CAUTĂ un *asistent de farmacie* diplomat sau nediplomat, precum și un *practicant*, care a absolvit 6 clase gimnasiale; se cere cunoștința limbilor: română, germană și maghiară. Ofertele la adresa: **Apotecarul NÉMET, Temesvár.**

Cea mai fină bere de butelie!
Fabricatul
„Isvorul străvechi“

pilsenian
din bereria civilă din Pilsen, renumită în lumea întreagă (intemeiată în 1822) se trimite pasteurizată în provincie, prin ceea ce i se dă o trăinicie de 4—6 săptămâni. În Arad se trimite acasă.

Mă rog a trimite exclusiv la mine comanda

Szabo Kálmán
restauratier
„La pipa mică“
Arad, Salacz-utca 3. sz.

Poftiți

a privi magazinul meu, în care au sosit deja toate noutățile sezonului de primăvară și vară.

Atelierul de croitorie bărbătească al lui

Henric Schäffer

ARAD, Piața Andrassy. (Casa Bing)
Nr. telef. 208. 455

IOSIF HEGEDÜS
Cronometrar, Ciasornicar și Giuvergiu
Arad, piața Boros Béni 10.

Magazinul societății din Ungaria fabricanților Glashutten din Elveția. Exclusiv singur. Ciasornica cu precizie. 550

Cele mai cu sine uniforma și articole pentru uniforme în preferințele cele mai moderate pregătește:

Braun János și Soțul

croitorul regimentului de cavalerie Nr. 12.
353 Strada Szalacz și Kölcsey 6.

O farmacie 568
într'un centru românesc cu o circulație mare de vânzare. Informații mai detaliate se pot afla la administrația „Tribuner“.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvergiu.

ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint calcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

SERVICIU PROMPT ȘI ATENT.

Azi și în toate zilele
în
„CAFENEUA FIUME“
seara musică.

DESCHIS PÂNĂ DIMINEAȚA.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrassy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferărit pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang Mașine (sparher) pentru bucătărit de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiață.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători: Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanță de 10 ani, Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, penținuri și briciuri.

Deposit exclusiv „AHOI“

Pe seama ținturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comanda de provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi.

Spălătorie de albituri cu vapor.

Intemeiată la 1858.

MÜLLER J. & FIUL

văpsitor de postav, curățitor chimic și spălătorie-fabrică de albituri cu vapor

în ARAD:

Halász-utca 29 - 30 sz.

Stabilimente de colectare:

Asztalos Sándor-utca 2-3., Forray-utca 4., József főherceg-út 11.,
Brassó, Déva, Gyulafehérvár, Szászsebes, Segesvár.

Avem onoare a aduce la bine-voitoarea cunoștință a p. t. publicului, că ne-am adăugat fabrica de văpsitorie chimică de postavuri și curățitorie chimică cea cu bun renume, cu o spălătorie de albituri cu vapor, provăzută cu mașinile cele mai moderne, unde se spală ori-ce fel de albituri, în deosebi: gulere, manșete și cămași bărbătești, și se calcă de strălucesc. — În fabrica noastră se curăță chimic și văpsesc haine de bărbați, femei și copii, pardesie, dantele, perdele ș. m. d.

Rugându-ne pentru binevoitorul sprijin al p. t. publicului, rămânem

cu toată stima

Müller J. & Fiul.

Nr. de telefon 459.

Spălătorie de albituri cu vapor.